

WYBORY SAMORZĄDOWE

7 kwietnia 2024 r.

SZKOLENIE CZŁONKÓW OBWODOWYCH KOMISJI WYBORCZYCH

Kwalifikacja ważności głosu

Opracowanie:

© Krajowe Biuro Wyborcze

DEFINICJA ZNAKU „X”

2

Art. 5 ust. 12 Kodeksu wyborczego

Ilekroć w kodeksie jest mowa o:

znaku „X”

– rozumie się przez to co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki.

KWALIFIKACJA WAŻNOŚCI GŁOSU

3

Ustalając, czy głos na karcie jest ważny, czy nieważny, OKW stosuje poniższe reguły:

- 1) znakiem „X” postawionym w kratce są co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki.

Ustalenie, czy postawiony znak jest znakiem „X” w rozumieniu Kodeksu wyborczego oraz, czy postawiony jest on w kratce, czy poza nią, należy do OKW (w razie wątpliwości komisja rozstrzyga w głosowaniu);

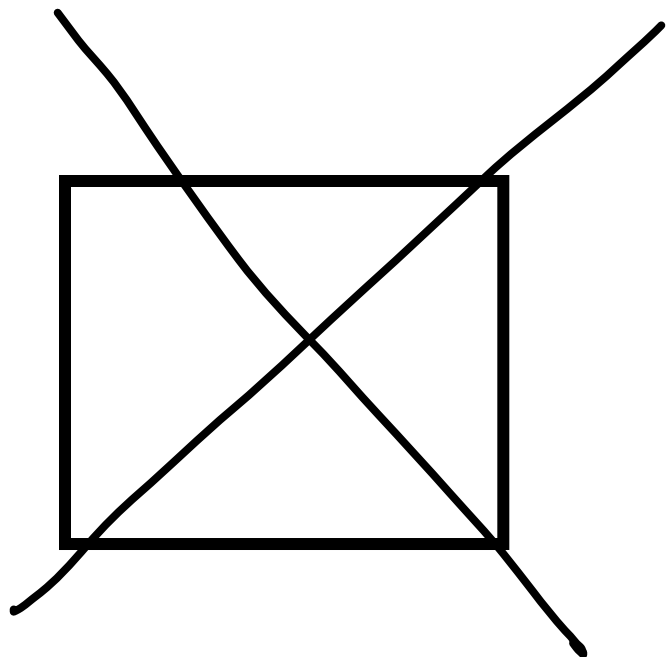
- 2) wszelkie znaki, wykreślenia, przekreślenia, w tym również i znak „X” postawiony przez wyborcę poza przeznaczoną na to kratkę, traktuje się jako dopiski, które nie wpływają na ważność głosu;
- 3) wszelkie inne znaki niż znak „X”, tj. niebędące co najmniej dwiema liniami, które przecinają się w obrębie kratki, naniesione w obrębie kratki, również nie wpływają na ważność głosu.

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

4

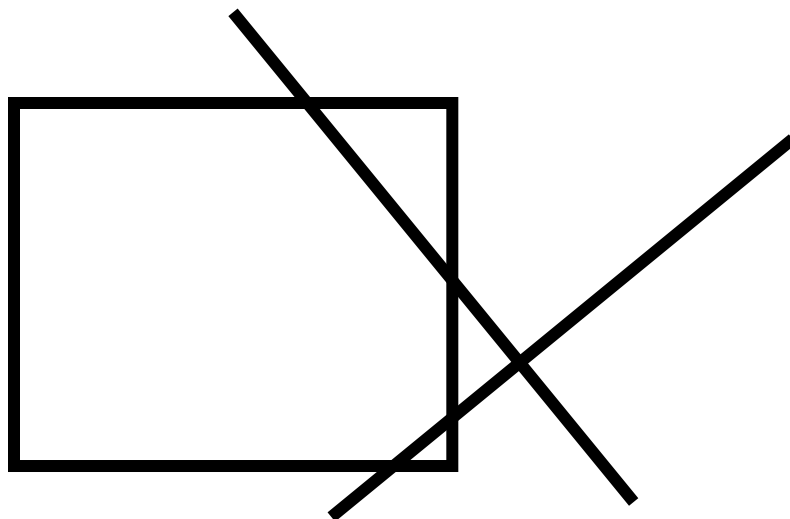
**GŁOS
WAŻNY**

**Dwie linie przecinają się
w obrębie kratki**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

5

**GŁOS
NIEWAŻNY**

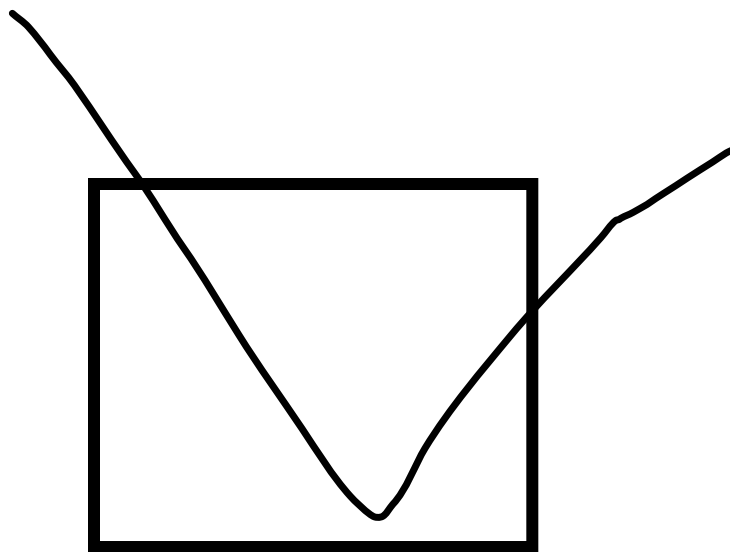
**Dwie linie nie przecinają się
w obrębie kratki**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

6

**GŁOS
NIEWAŻNY**

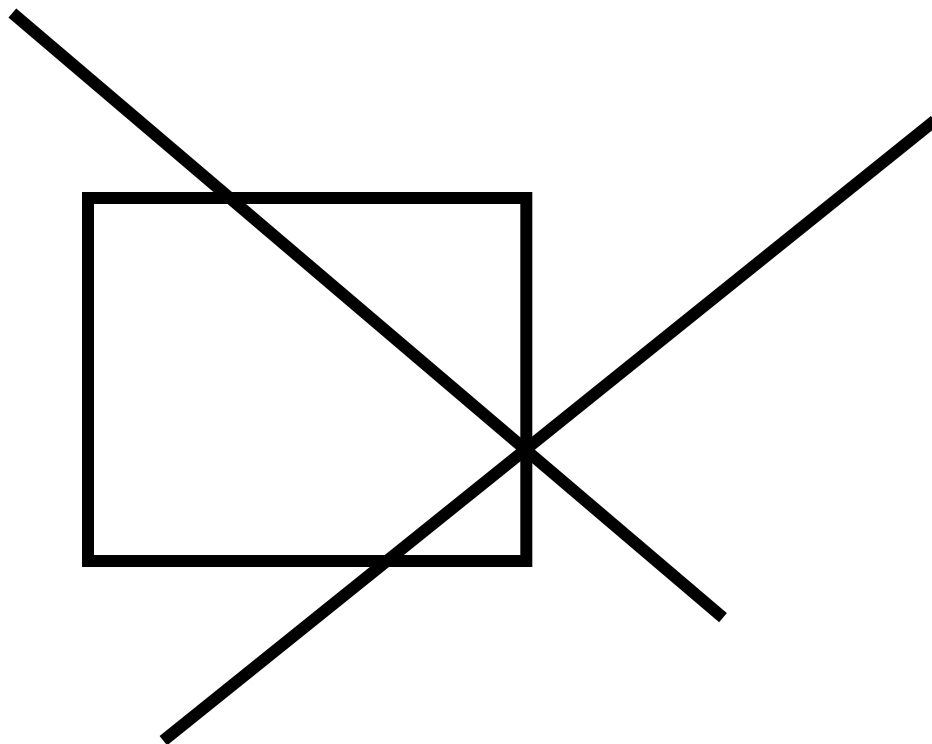
**Dwie linie nie przecinają się
w obrębie kratki.
Dwie linie są ze sobą styczne.**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

7

**GŁOS
WAŻNY**

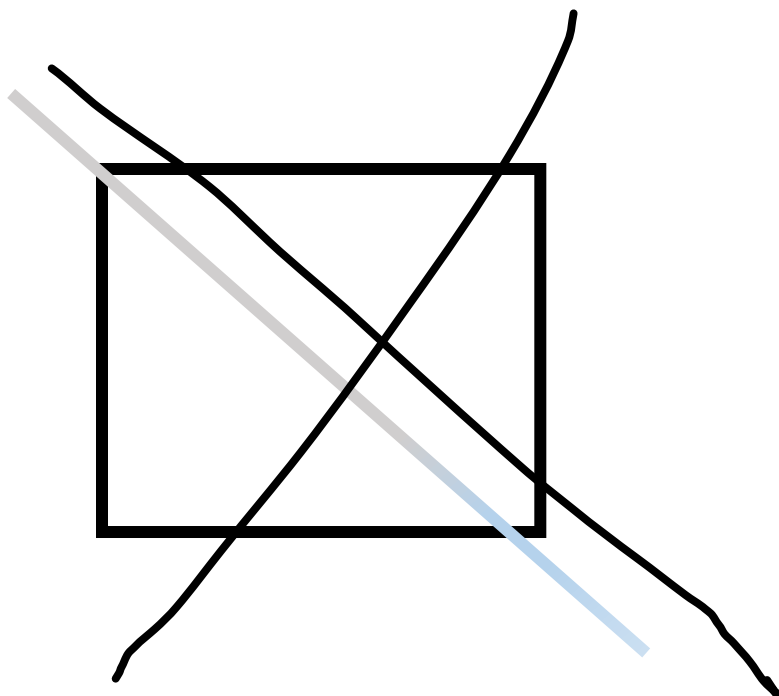

**Dwie linie przecinają się w obrębie kratki.
Obramowanie kratki należy uznać za część
kratki.**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

8

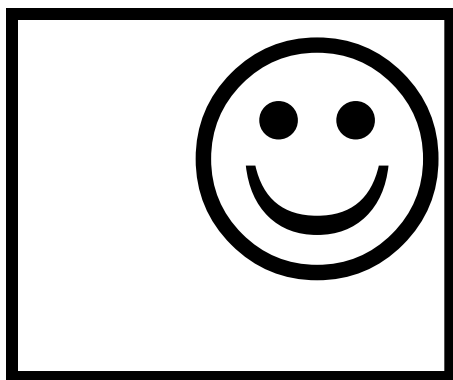
**GŁOS
WAŻNY**

Co najmniej dwie linie przecinają się w obrębie kratki. Dodatkowa jaśniejsza linia może być efektem „nierozpisanego” długopisu.

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

9

**GŁOS
NIEWAŻNY**

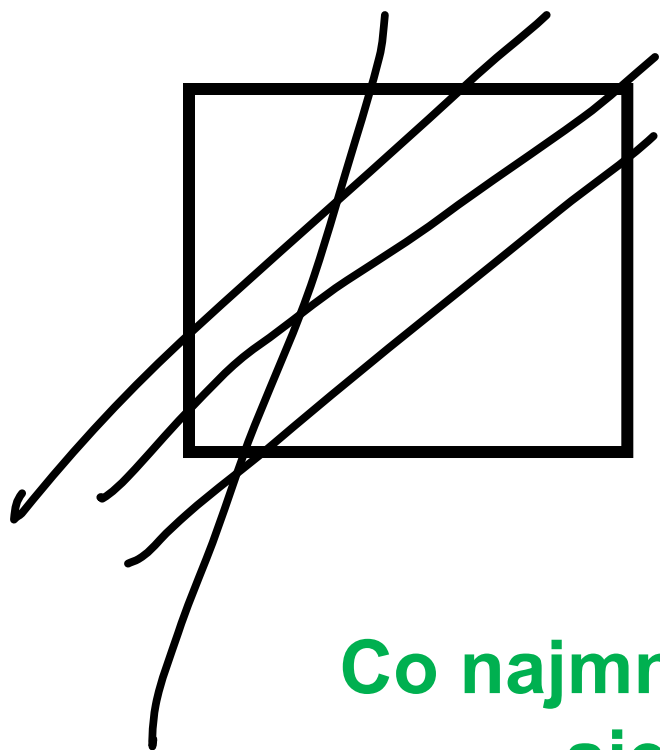
**Brak linii przecinających się
w obrębie kratki.**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

10

**GŁOS
WAŻNY**

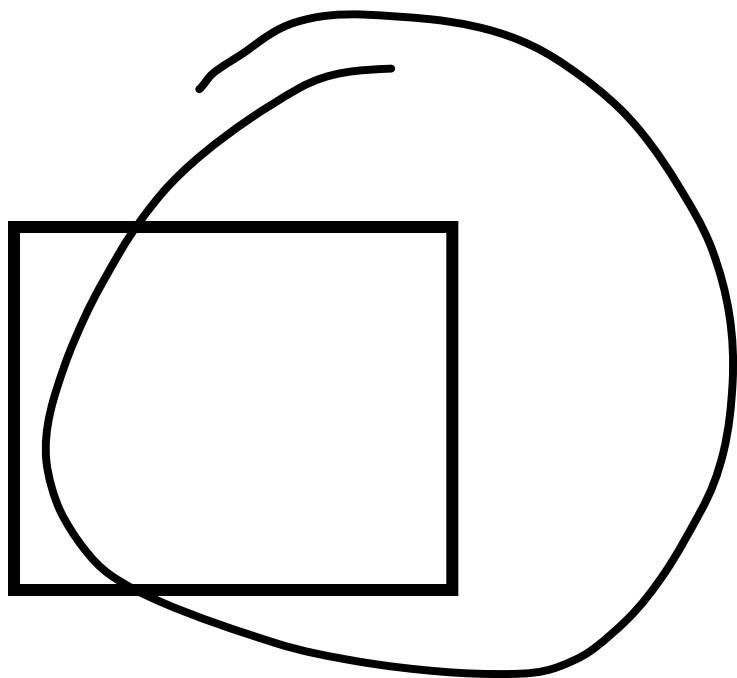

**Co najmniej dwie linie przecinają
się w obrębie kratki.**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

11

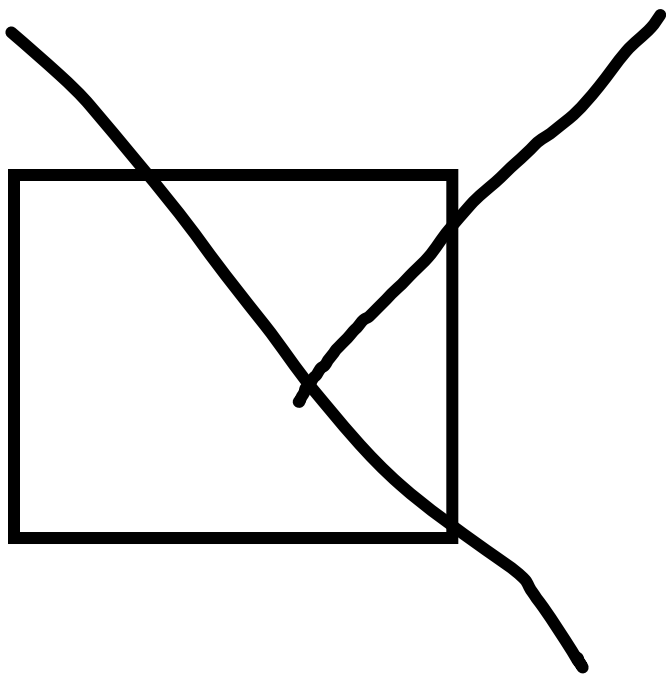
**GŁOS
NIEWAŻNY**

**Dwie linie nie przecinają się
w obrębie kratki**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

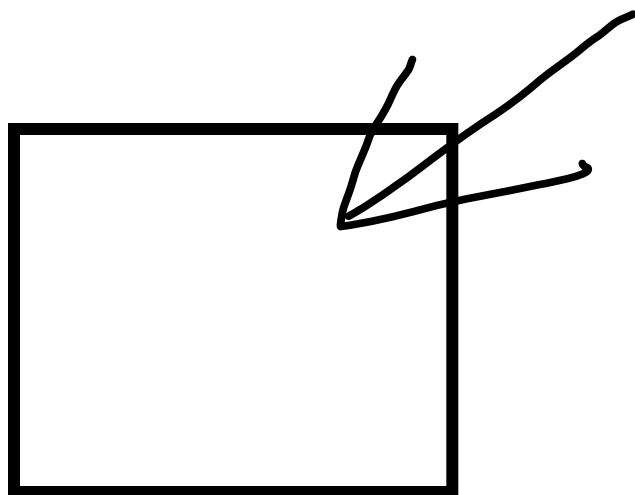

12

**GŁOS
WAŻNY**

Dwie linie przecinają się w obrębie kratki

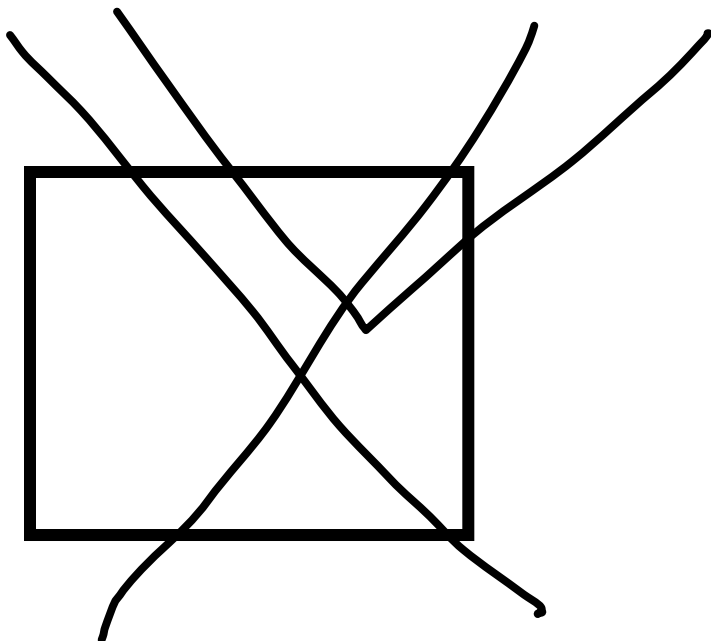
**GŁOS
NIEWAŻNY**

**Brak linii przecinających się
w obrębie kratki.
Trzy linie są ze sobą styczne.**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

14

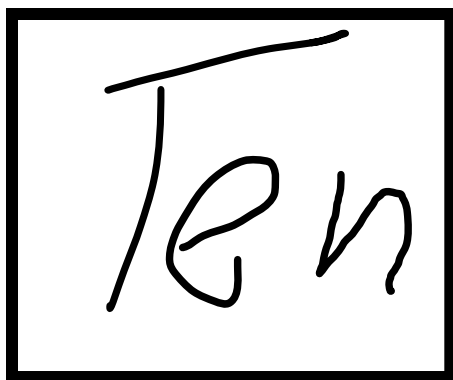
**GŁOS
WAŻNY**

**Co najmniej dwie linie przecinają się w obrębie
kratki**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

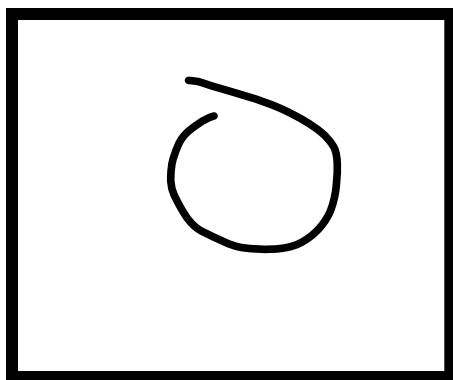

15

**GŁOS
NIEWAŻNY**

**Brak linii przecinających się
w obrębie kratki.**

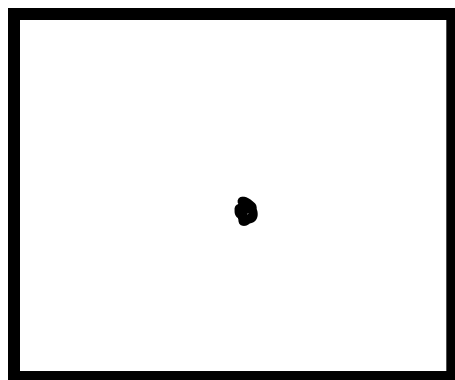
**GŁOS
NIEWAŻNY**

**Brak linii przecinających się
w obrębie kratki.**

CZY ODDANY GŁOS JEST WAŻNY?

17

**GŁOS
NIEWAŻNY**

**Brak linii przecinających się
w obrębie kratki.**

KWALIFIKACJA WAŻNOŚCI GŁOSÓW - QUIZ

18

Głos
nieważny

Głos
ważny

Głos
nieważny

Głos
ważny

Głosowanie na radnych w gminach pow. 20 000 mieszk., rad powiatów, rad dzielnic, sejmików województw

19

Wybory proporcjonalne

WZÓR

Załącznik nr 2

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH DO RAD GMIN LICZĄCYCH POWYŻEJ 20 000 MIESZKAŃCÓW

- głosować można tylko na jedną listę kandydatów, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego kandydata z tej listy, przez co wskazuje się jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w kratkach obok nazwisk kandydatów umieszczonych na więcej niż jednej liście
- niepostawienie znaku „X” w żadnej kratce
- postawienie znaku „X” w kratce wyłącznie przy nazwisku kandydata z listy unieważnionej przez gminną komisję wyborczą

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE
LUB NIEOPATRZONE PIECZĘCIĄ OBYWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

WZÓR

Załącznik nr 4

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH DO RAD POWIATÓW

- głosować można tylko na jedną listę kandydatów, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego kandydata z tej listy, przez co wskazuje się jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w kratkach obok nazwisk kandydatów umieszczonych na więcej niż jednej liście
- niepostawienie znaku „X” w żadnej kratce
- postawienie znaku „X” w kratce wyłącznie przy nazwisku kandydata z listy unieważnionej przez powiatową komisję wyborczą

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE
LUB NIEOPATRZONE PIECZĘCIĄ OBYWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

WZÓR

Załącznik nr 5

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH DO SEJMIKÓW WOJEWÓDZTW

- głosować można tylko na jedną listę kandydatów, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego kandydata z tej listy, przez co wskazuje się jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w kratkach obok nazwisk kandydatów umieszczonych na więcej niż jednej liście
- niepostawienie znaku „X” w żadnej kratce
- postawienie znaku „X” w kratce wyłącznie przy nazwisku kandydata z listy unieważnionej przez wojewódzką komisję wyborczą

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE
LUB NIEOPATRZONE PIECZĘCIĄ OBYWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

WZÓR

Załącznik nr 3

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH DO RAD DZIELNIC M.ST. WARSZAWY

- głosować można tylko na jedną listę kandydatów, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego kandydata z tej listy, przez co wskazuje się jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w kratkach obok nazwisk kandydatów umieszczonych na więcej niż jednej liście
- niepostawienie znaku „X” w żadnej kratce
- postawienie znaku „X” w kratce wyłącznie przy nazwisku kandydata z listy unieważnionej przez dzielnicową komisję wyborczą

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE
LUB NIEOPATRZONE PIECZĘCIĄ OBYWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

GŁOS WAŻNY

 Krajowe
Biuro
Wyborcze

GŁOS NIEWAŻNY

Wyborca postawił znak w obrębie kratki w postaci co najmniej dwóch przecinających się linii, przy nazwiskach więcej niż jednego kandydata z dwóch różnych list.

GŁOS NIEWAŻNY

**Wyborca nie dokonał
żadnego wyboru**

KARTA DO GŁOSOWANIA

w wyborach do Rady ... w dniu ... r.

LISTA KANDYDATÓW NA RADNYCH

Lista nr ... AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbBbbbbb 45 (skrót nazwy komisji wyborczej)	Lista nr ... AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbBbbbbb 45 (pełna nazwa komisji wyborczej)	Lista nr ... AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbBbbbbb 45 (skrót nazwy komisji wyborczej)
01 ☐ AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbBbbbbb 37	01 ☐ AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbBbbbbb 37	01 ☐ AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbBbbbbb 37
02 ☐	02 ☐	02 ☐
03 ☐	03 ☐	03 ☐
04 ☐	04 ☐	04 ☒
05 ☐	05 ☐	05 ☐
06 ☐	06 ☐	06 ☐
07 ☐	07 ☐	07 ☒
08 ☐	08 ☐	08 ☐
09 ☐	09 ☐	09 ☐
10 ☐	10 ☐	10 ☒

Lista nr ... AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbBbbbbb 45 (skrót nazwy komisji wyborczego)	Lista nr ... AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbBbbbbb 45 (skrót nazwy komisji wyborczego)	Lista nr ... AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbBbbbbb 45 (skrót nazwy komisji wyborczego)
01 ☐ AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbBbbbbb 37	01 ☐ AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbBbbbbb 37	01 ☐ AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbBbbbbb 37
02 ☐	02 ☐	02 ☐
03 ☐	03 ☐	03 ☐
04 ☐	04 ☐	04 ☐
05 ☐	05 ☐	05 ☐
06 ☐	06 ☐	06 ☐
07 ☐	07 ☐	07 ☐
08 ☐	08 ☐	08 ☐
09 ☐	09 ☐	09 ☐
10 ☐	10 ☐	10 ☐

Informacja

- Znajdź listę kandydatów, na którą chcesz zagłosować.
- Postaw znak „X” w kratce przy nazwisku wybranego kandydata wyłącznie na tej liście.
- Jeżeli postawisz znak „X” na więcej niż jednej liście kandydatów, Twój głos będzie nieważny.
- Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

pieczęć terenowej komisji wyborczej

GŁOS WAŻNY

Wyborca postawił znak w obrębie kratki, w postaci co najmniej dwóch przecinających się linii, przy nazwisku trzech kandydatów z tej samej listy. Głos taki traktuje się jako oddany na kandydata, którego nazwisko jest wyżej (ma niższy numer).

Głos oddano na kandydata poz. 04, lista nr 3.

Lista nr 3 - unieważniona po wydruku kart

GŁOS NIEWAŻNY

Wyborca postawił znak X w obrębie kratki, w postaci, co najmniej dwóch przecinających się linii, przy nazwisku kandydata z listy nr 3.
Lista nr 3 została unieważniona po wydruku kart.

Lista nr 3 - unieważniona po wydruku kart

GŁOS WAŻNY

 Krajowe
Biuro
Wyborcze

GŁOS NIEWAŻNY

Wyborca postawił znak w postaci, co najmniej dwóch przecinających się linii, poza miejscem na to przeznaczonym.

Głosowanie na kandydatów na wójta, gdy w wyborach kandyduje dwóch lub więcej kandydatów

27

Wybory Wójta (burmistrza, prezydenta miasta)

Załącznik nr 6

WZÓR

**INFORMACJA
O SPOSOBIE GŁOSOWANIA
ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU
W WYBORACH
WÓJTÓW, BURMISTRZÓW I PREZYDENTÓW MIAST**

Głosy ważne

- **głosować można tylko na jednego kandydata**, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie kratki) na karcie do głosowania w kratce z lewej strony obok nazwiska kandydata

Głosy nieważne

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w kratce przy nazwisku więcej niż jednego kandydata
- niepostawienie znaku „X” w żadnej kratce
- postawienie znaku „X” w kratce wyłącznie przy nazwisku kandydata skreślonego przez gminną komisję wyborczą

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE LUB NIEOPATRZONE PIECZĘCIĄ OBYWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Głosowanie na kandydatów na wójta, gdy w wyborach kandyduje dwóch lub więcej kandydatów

28

KARTA DO GŁOSOWANIA

w wyborach w dniu r.

kandydaci na
(wójta, burmistrza, prezydenta miasta)

01 ☐ AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbbbbbbbbbb 37
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbbbbbbbBB 45
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

02 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

03 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

04 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

05 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

06 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

07 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

08 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

09 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

10 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

11 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

12 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

13 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

14 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

15 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

Informacja

1. Znajdź kandydata, na którego chcesz zgłosować.
2. Postaw znak „X” w kratce **wyłącznie** przy nazwisku tego kandydata.
3. Jeżeli postawisz znak „X” przy nazwisku więcej niż jednego kandydata, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

pieczęć terytorialnej komisji wyborczej

GŁOS NIEWAŻNY

Wyborca nie postawił znaku w postaci, co najmniej dwóch przecinających się linii, w miejscu na to przeznaczonym.

Głosowanie na kandydatów na wójta, gdy w wyborach kandyduje dwóch lub więcej kandydatów

29

KARTA DO GŁOSOWANIA

w wyborach w dniu r.

kandydaci na
(wójta, burmistrza, prezydenta miasta)

01 ☐ AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbbbbbbbbbb 37
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszonym przez AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbbbbbbbBB 45
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

02 ☐
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

03 ☐
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

04 ☒
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

05 ☐
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

06 ☐
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

07 ☒
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

08 ☐
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

09 ☐
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

10 ☐
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

11 ☐
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

12 ☐
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

13 ☐
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

14 ☐
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

15 ☐
(nazwisko i imię - imiona)
zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

Informacja

1. Znajdź kandydata, na którego chcesz zagłosować.
2. Postaw znak „X” w kratce **wyłącznie** przy nazwisku tego kandydata.
3. Jeżeli postawisz znak „X” przy nazwisku więcej niż jednego kandydata, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

GŁOS NIEWAŻNY

Wyborca postawił znak w postaci, co najmniej dwóch przecinających się linii, w miejscu na to przeznaczonym przy nazwisku więcej niż jednego kandydata.

Głosowanie na kandydatów na wójta, gdy w wyborach kandyduje dwóch lub więcej kandydatów

30

KARTA DO GŁOSOWANIA

w wyborach w dniu r.

kandydaci na
(wójta, burmistrza, prezydenta miasta)

01 ☐ AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA Bbbbbbbbbbbb 37
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA BbbbbbbbbbbbBB 45
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

02 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

03 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

04 ☒
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

05 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

06 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

07 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

08 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

09 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

10 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

11 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

12 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

13 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

14 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

15 ☐
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszonym przez
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

Informacja

1. Znajdź kandydata, na którego chcesz zagłosować.
2. Postaw znak „X” w kratce **wyłącznie** przy nazwisku tego kandydata.
3. Jeżeli postawisz znak „X” przy nazwisku więcej niż jednego kandydata, Twój głos będzie nieważny.
4. Znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się wewnątrz kratki.

pieczęć terytorialnej komisji wyborczej

GŁOS WAŻNY

Wyborca postawił znak w postaci, co najmniej dwóch przecinających się linii, w miejscu na to przeznaczonym, tylko przy nazwisku jednego kandydata.

DEFINICJA ZNAKU „X”

31

Art. 5 ust. 12 Kodeksu wyborczego

Ilekroć w kodeksie jest mowa o:

znaku „X”

– rozumie się przez to co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki.

DEFINICJA ZNAKU „X”

32

Do stwierdzenia, czy głos oddany na karcie do głosowania jest **głosem ważnym**, czy też **głosem nieważnym**, uprawniona jest tylko obwodowa komisja wyborcza.

W razie wątpliwości komisja rozstrzyga w głosowaniu.

Nie ma możliwości występowania z pytaniami w tym zakresie do innych podmiotów, w tym do Państwowej Komisji Wyborczej, komisarza wyborczego, urzędnika wyborczego, czy delegatury KBW.

Dziękujemy Państwu za uwagę

Krajowe
Biuro
Wyborcze